

91. MEKTUP

٩١- ﴿الْمَكْتُوبُ الْحَادِي وَالتَّسْعُونَ إِلَى الْمَخْدُومِ زَادَةُ الْخَوَاجَةِ مُحَمَّدٍ
سَعِيدٍ فِي بَيَانِ أَسْرَارِ "قَابِ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى"﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِهِ الَّذِينَ اصْطَفَى اِسْمَعِ سِرًّا عَظِيمًا فِي مَقَامِ "قَابِ قَوْسَيْنِ
أَوْ أَدْنَى" أَنَّ الْإِنْسَانَ الْكَامِلَ إِذَا تَحَقَّقَ بِالسِّرِّ فِي اللَّهِ بَعْدَ السِّرِّ إِلَى اللَّهِ وَتَخَلَّقَ
بِاخْلَاقِ اللَّهِ وَأَتَمَّ هَذَا السِّرَّ أَيْضًا بِطَرِيقِ الْإِحْمَالِ وَأَتَمَّ دَوَائِرَ ظُهُورِ عُكُوسِ الْأَسْمَاءِ
وَالصِّفَاتِ الَّتِي أَتَمَّهَا مَرْبُوطٌ بِالسِّرِّ فِي اللَّهِ بِصِرِّ لَانِقًا وَمُسْتَحَقًّا لِأَنَّهُ يَظْهَرُ فِيهِ
الْمَعْشُوقُ بِالْأَصَالَةِ بِلَا شَائِبَةِ الظِّلَّةِ وَبِلَا تَوَهُمِ الْحَالِيَةِ وَالْمَحَلِّيَةِ وَحَيْثُ لَا انفِكَالَ
لِصِفَاتِ الْمَعْشُوقِ الدَّائِيَّةِ عَنْ ذَاتِهِ يَكُونُ ظُهُورُ الذَّاتِ مَعَ الصِّفَاتِ فِي عَيْنِ الْعَاشِقِ
بِالضَّرُورَةِ وَيَحْصُلُ الْقَوْسَانِ بِعَيْنِ قَوْسِ الصِّفَاتِ وَقَوْسِ الذَّاتِ وَهَذَا الْمَقَامُ الْأَعْلَى
مَقَامُ "قَابِ قَوْسَيْنِ" الَّذِي هُوَ مُتَعَلِّقٌ بِظُهُورِ الْأَصْلِ بِلَا شَائِبَةِ الظِّلِّ وَإِذَا ظَهَرَ فِي
الْعَاشِقِ الصَّادِقِ بَعَايَةِ اللَّهِ سُبْحَانَهُ كَمَالُ الْإِرْتِبَاطِ وَالتَّعَلُّقِ بِذَاتِ الْمَعْشُوقِ عَلَى حَدِّ
لَا يُرِيدُ شَيْئًا مِنَ الْأِسْمِ وَالصِّفَةِ فَفِي هَذَا الْوَقْتِ يَسْتَرُ الْأِسْمُ وَالصِّفَةُ بِفَضْلِ اللَّهِ جَلَّ
سُلْطَانُهُ عَنْ نَظَرِهِ بِالتَّامِّ وَلَا يَبْقَى مَلْحُوظُهُ وَمَشْهُودُهُ شَيْئًا غَيْرَ الذَّاتِ وَإِنْ كَانَتْ
الصِّفَاتُ مَوْجُودَةً وَلَكِنَّهَا لَا تَكُونُ مَشْهُودَةً لَهُ فَيَظْهَرُ فِي هَذَا الْحَالِ سِرُّ "أَوْ أَدْنَى"
وَلَا يَبْقَى أَثَرٌ مِنَ الْقَوْسَيْنِ فَإِذَا وَقَعَ الْهَبُوطُ مِنْ هَذَا الْمَقَامِ الْأَعْلَى يَقَعَ وَضَعُ الْقَدَمِ
الْأَوَّلِ فِي عَالَمِ الْخَلْقِ بَلْ يُجْلِسُ فِي عُنْصُرِ التُّرَابِ وَهَذَا الْعُنْصُرُ الطَّاهِرُ مَعَ وُجُودِ
بُعْدِهِ عَنْ عَالَمِ الْقُدْسِ وَكَوْنِهِ مَهْجُورًا عَنْهُ أَقْرَبُ إِلَى عَالَمِ الْقُدْسِ مِنَ الْكُلِّ وَإِذَا نَظَرْنَا
إِلَى التُّزُولِ وَالْهَبُوطِ نَجِدُ دَوْلَةَ الْقُرْبِ نَصِيبَ عَالَمِ الْخَلْقِ بَلْ نَصِيبَ عُنْصُرِ التُّرَابِ نَعَمْ
إِذَا لَاحَظْنَا النُّقْطَةَ الْأُولَى مِنَ الدَّائِرَةِ فِي جَانِبِ الْعُرُوجِ نَجِدُ أَقْرَبَ النُّقْطَةِ إِلَى ذَلِكَ
الْجَانِبِ النُّقْطَةَ الثَّانِيَةَ مِنْ تِلْكَ الدَّائِرَةِ وَإِذَا لَاحَظْنَا فِي جَانِبِ الْهَبُوطِ نَجِدُ أَقْرَبَ
النُّقْطَةِ إِلَى النُّقْطَةِ الْأُولَى النُّقْطَةَ الْآخِرَةَ مُقْبِلَةً وَمُتَوَجِّهَةً إِلَى النُّقْطَةِ الْأُولَى وَشَتَانِ مَا
بَيْنَ الْمُقْبِلِ وَالْمُعْرِضِ وَالنُّقْطَةُ الثَّانِيَةُ لَهَا مِثْلٌ إِلَى ظُهُورَاتِ النُّقْطَةِ الْأُولَى وَالنُّقْطَةُ

الْأَخِيرَةُ مُخْلَفَةٌ لِلظُّهُورَاتِ وَرَاءَ ظَهْرِهَا وَمُرِيدَةٌ لِلذَّاتِ الظَّاهِرَةِ فَإِنَّ هُوَ مِنْ ذَلِكَ
 "رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا" وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ اتَّبَعَ الْهَدَى.

﴿ TÜRKÇE ANLAMI ﴾

Bu mektup İmam-ı Rabbânî'nin değerli oğlu Hâce Muhammed Said'e gönderilmiştir. İmam-ı Rabbânî bu mektupta "*kâbe kavseyn*" ve "*ev ednâ*"¹²⁰ sırlarını beyan etmektedir.

Allah'a hamd, peygamberlerine selam olsun. Şimdi sana *kâbe kavseyn* ve *ev ednâ* makamlarıyla ilgili olarak açıklayacağım büyük sırı kulak ver. İnsan-ı kamil seyr-i ilallahtan sonra seyr-i fillaha geçip Allah'ın ahlakıyla ahlaklandığı ve seyr-i fillahı da icmal üzere tamamlayıp isim ve sıfatların aksettığı zuhur dairelerini -ki bunların tamamlanması seyr-i fillaha bağlıdır- tamamladığı zaman artık maşukun/*aşık olunanın kendisinde zuhur etmesine hak kazanır*. Bu zuhurda halliyyet/içine girici olmak ve mahal-iyyet/içine girilmiş olmak kuşkusunu bulunmadığı gibi zülhiyyet/gölgelik kuşkusunu da yoktur ve bu zuhur aslî bir zuhurdur. Maşukun zatî sıfatları zatından ayrılmadığı için zatın sıfatlarla birlikte zuhuru aynen ve zorunlu olarak aşıkta da gerçekleşecektir. Bu durumda iki kavş/yay meydana gelecektir ki bunlar sıfat ve zattan ibarettir. Bu yüce makam aslın/zatın gölgelik şaibesi olmaksızın zuhur ettiği *kâbe kavseyn* makamıdır. Sadık aşıkta Allah'ın inayetiyle maşukun zatına karşı isim ve sıfattan hiçbir şeyi aramayacak tarzda tam bir bağıklık meydana gelirse bu durumda Allah'ın lütfuyla isim ve sıfat onun gözünden tamamen kaybolur ve zattan başka ne müşahede ettiği ne de düşündüğü bir şey kalır. Bu durumda bile sıfatlar gerçekte vardır; fakat salığın görüş alanında değildir. Bu merhalede *ev ednâ* sırrı zuhur eder ve iki yaydan geriye hiçbir iz kalmaz.

Bu makamdan aşağı inildiğinde ilk adım halk alemine ve toprak unsuruna atılır. Bu temiz unsur, kudsiyet aleminden her ne kadar uzak ve ayrı görünse de hakikatte o aleme diğer bütün unsurlardan daha yakındır. Aşağıya doğru inildiğinde kurb/yakınlık şerefine halk alemine ve özellikle toprak unsuruna ait olduğunu göreceksin. Evet, yükseliş/gidiş itibarıyla ele alındığında dairenin ilk noktasına en yakın olan nokta ikinci noktadır. Fakat iniş/dönüş itibarıyla ele alındığında ona en yakın nokta istikameti kendisine dönük olan en son noktadır. İstikameti ilk noktaya dönük olan noktayla istikameti ona ters olan [ikinci] nokta arasında ne kadar fark vardır! İkinci

¹²⁰ Bu kavramlarla ilgili açıklama için Mektubat'ın birinci cildinde yer alan iki yüz altmışıncı mektubun dipnotlarına bakınız.

noktada birinci noktanın zuhuratına meyil vardır; fakat son nokta bütün zuhuratı arkasında bırakmış ve tamamen zata yönelmiştir. O nerede bu nerede! “Rabbimiz! Bize tarafından rahmet ver ve bize, (şu) durumumuzdan bir kurtuluş yolu hazırla! demişlerdi.” (el-Kehf, 10)

KELİME ANLAMI

91. إِلَى الْمَكْتُوبِ الْخَادِي وَالسُّعُونَ < Doksan birinci mektup (Kime gönderilmiştir?) İmam-ı Rabbani'nin oğlu Hâce Muhammed Said'e gönderilmiştir. (Ne hakkında?) Kabe kavseyn evedna' makamlarının sırlarının beyanı hakkındadır >

Hamd Allah'a وَسَلَامٌ Selam ise Sevgi kullarına olsun
Kabe قَابِ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى Büyük bir sırrı dinle (Ne hakkında?)
İnsan-ı kamil اِنْ اِنْسَانَ الْكَامِلِ İnsan-ı kamil
Seyri ilallah'tan sonra Seyri fillah'ı gerçekleştirdiğinde (Neden sonra?)
Ve bu Ve اَتَمَّ هَذَا السِّرَّ أَيْضًا Ve Allahın ahlakı ile ahlaklandıktan sonra
Ve tamamladıktan sonra Ve اَتَمَّ بِطَرِيقِ الْإِحْمَالِ İcmal yoluyla
İsim ve sıfat akislerinin zahir olduğu Seyri مَرْبُوطٌ بِالسَّيْرِ فِي الله (Nedir?)
Ki onların tamamlanması Seyri fillah'a bağlıdır (Bu durumda ne olur?)
Bu kamil insan layık ve hak eden Bu يَصِيرُ لَا تَقَا وَمُسْتَحَقًّا Maşukun kendisinde görünmesini (Nasıl?)
Asıl olarak اَصْلًا بِالْأَصْلَةِ Asıl Maşuk'un zatî sıfatları için (Neden ayrıl-
masın?)
Zatın zuhuru olur اَتَمَّ الصِّفَاتِ مَعَ الصِّفَاتِ (Ne ile beraber olur?)
Zatından اَتَمَّ الصِّفَاتِ مَعَ الصِّفَاتِ (Nerede olur?)
Aşığın kendisinde اَتَمَّ الصِّفَاتِ مَعَ الصِّفَاتِ (Nasıl olur?)
Yani sıfatlarla beraber olur اَتَمَّ الصِّفَاتِ مَعَ الصِّفَاتِ (Nasıl olur?)
İki kavs/yay meydana gelir اَتَمَّ الصِّفَاتِ مَعَ الصِّفَاتِ (Nasıl olur?)
Yani sıfatların kavsı اَتَمَّ الصِّفَاتِ مَعَ الصِّفَاتِ (Nasıl olur?)
Bu yüce makam اَتَمَّ الصِّفَاتِ مَعَ الصِّفَاتِ (Nasıl olur?)
Ki o alakalıdır اَتَمَّ الصِّفَاتِ مَعَ الصِّفَاتِ (Nasıl olur?)
Kabe kavseyn makamıdır اَتَمَّ الصِّفَاتِ مَعَ الصِّفَاتِ (Nasıl olur?)
Aslin zuhur etmesiyle اَتَمَّ الصِّفَاتِ مَعَ الصِّفَاتِ (Nasıl olur?)
Zill/gölge şaibesi olmaksızın اَتَمَّ الصِّفَاتِ مَعَ الصِّفَاتِ (Nasıl olur?)

وَالنُّقْطَةُ الثَّانِيَّةُ Yönelen ile sırt çeviren arasında ne kadar çok fark vardır الْمَقْبِلِ وَالْمُعْرِضِ
 İkinci nokta (Nedir?) مَيِّلٌ لَهَا Onun meyli vardır (Neye?) الْاُولَى İlk noktanın
 zuhurâtına وَالنُّقْطَةُ الْاٰخِرَةُ Son nokta ise (Nedir?) مُحَلِّفَةٌ لِلظُّهُورَاتِ Zuhurâtı bırakmıştır
 (Nerede?) وَرَاءَ ظَهْرِهَا Sırtının arkasında الظَّاهِرَةِ لِلذَّاتِ الظَّاهِرَةِ Zahir olan zatı talep
 etmektedir ذَاكَ هُوَ مِنْ ذَاكَ O bunun neresindedir? رَبَّنَا Ey Rabbimiz! آتِنَا Bize ver (Nere-
 den?) مِنْ أَمْرِنَا Şu işimizden مِنْ لَدُنْكَ Tarafından (Ner?) رَحْمَةً Bir rahmet لَنَا Ve bize hazırla (Ner?)
 إِشْمِزْدِنَا Bir çıkış yolu وَالسَّلَامُ Selam olsun (Nime?) هِدَايَتِهِ Hidayete
 tabi olana...